

S. 1, 10. 17, 2. 8. fgg. 18, 1. 7. fgg. 20, 1. fgg. ते ऽपीडयन्मीमेनम् — प्र-
ज्ञासंस्मर्यो राजन्तोमं सप्त ग्रहा इव MBh. 7, 5636. Vid. 62. neun Planeten
JĀGŃ. 1, 295. MBh. 4, 48. VARĀH. BRH. S. 24, 6. 46, 6(7). 47, 6, 29. Daher
zur Bezeichnung der Zahl neun gebraucht ÇAT. 35, 41. ग्रहाणां सूर्य उ-
च्यते MBh. 13, 913. सूर्यो ग्रहाणामधिपः 14, 1175. Schon ÇAT. Br. 4, 6, 8, 1.
5 wird die Sonne ग्रह genannt, aber wohl nicht als Planet, sondern
als ein Wesen, welches dämonischen Einfluss auf andere Wesen aus-
übt; vgl. β. Die Planeten werden in günstige (१, २, ३, ४, ५), शुभग्रहाः
oder सद्ग्रहाः, und in ungünstige (६, ७, ८, ९, १०), क्रूरग्रहाः oder पा-
पग्रहाः eingetheilt, VARĀH. BRH. S. 16, 40. 39(38), 2. 27, c, 21. 21, 31. 27,
a, 11. 39(38), 8. Im System der Ġaina bilden die Planeten eine der 3
Arten der Ġjotishka H. 92. ग्रहगमकुतूहल Titel einer Schrift Verz.
d. B. H. No. 844. ग्रहाधिष्ठानपन desgl. 1233. ग्रहकौतुक Ind. St. 2, 253.
ग्रहसामरणा 252. — β) von Geistern, welche auf die leibliche und gei-
stige Gesundheit der Menschen schädlich wirken, Tobsucht u. s. w. her-
vorbringen. Die Heilkunde beschäftigt sich mit denselben und nimmt
insbes. neuerlei (nach der Zahl der Planeten) Dämonen an, durch
welche Kinder besessen werden. Suçr. 2, 382, 4. fgg. 393, 19. नवग्रहकृ-
तिसान 1, 11, 6. 9. दुष्टग्रह 88, 9. 181, 15. 378, 4. असंख्येया ग्रहगणा
ग्रहाधिपतयस्तु ये 2, 331, 19. MBh. 3, 14479. fgg. उर्यं तु षोडशद्वयं
भवति ग्रहा नृणाम् । तानहं संप्रवक्ष्यामि 14500. fgg. कश्चित्क्रीडितुकामो
वै भोक्तुकामस्तथापरः । अभिकामस्तथैवान्य इत्येष त्रिविधो ग्रहः ॥ 14510.
Vgl. गन्धर्व, देव, पितृ, बाल, यत, रान्त, सिद्ध, स्कन्ध. LALIT.
206. दुष्टग्रहगृहीत PARĪKAT. 43, 7. ग्रह स्वार्थमभिरक्षति BHĀG. P. 5, 26,
36. दिग्वासा ग्रहवत् 7, 13, 41. ग्रहगृहीत 5, 3, 31. ग्रहग्रस्त DAÇAK. 119,
9. Eine Gottheit, ein Gemüthszustand, welcher den ganzen Menschen
magisch ergreift, wird auch öfters ग्रह genannt: कृष्णग्रहगृहीतात्मन्
BHĀG. P. 7, 4, 37. कामग्रहग्रस्त 9, 19, 6. BRAHMA - P. 38, 10. घ्राणाग्रहग्रस्त
Hit. II, 22. ग्रह = पूतनादि H. an. MED. — γ) Krokodil oder Haißsch:
नदी नैकग्रहाकीर्णा R. 4, 44, 47. वरूणावासं चाडनक्रग्रहम् 5, 74, 28, 30.
येन गलेन्द्रे मोचितो ग्रहात् BHĀG. P. 8, 1, 30. कालपाशग्रहो भीमो नदी वैत-
रणीमिव MBh. 16, 142. Vgl. ग्रह. — δ) = गृह (in sich aufnehmend) Haus
in अग्रह, खर, हुम, पति. — b) das Ergriffene u. s. w.: α) Beute MBh.
3, 11461. श्येनो ग्रहालुचने MRĀKṢ. 30, 15. — β) haustus, das was mit
dem in die Flüssigkeit getauchten Gefäss geschöpft wird, ein Becher-
voll; zuweilen das Schöpfgefäss selbst. ÇAT. Br. 4 (ग्रहकाण्ड) handelt
von den verschiedenen ग्रह des Soma. Die Reihenfolge derselben ist
bei der Frühspende (उपोषु अर्त्तर्पाम): ऐन्द्रवायव, नैत्रावरूण, आश्विन,
शुक्र, मन्थिन्, आप्रयाण, उक्थ्य, ध्रुव, ऋतुग्रहाः, ऐन्द्राय, वैश्वदेव (vgl. VS.
7, 1 — 34); bei der Mittagsspende kommen hinzu: मरुत्वतीय, माहिन्द्र
(VS. 7, 35 — 40); bei der dritten Spende: आदित्य, सावित्र, मरुत्वैश्वदेव,
पात्नीवत, क्षारियोजन (VS. 8, 1 — 11). ग्रहान्सोमस्य मिमते द्वादश RV. 10,
114, 5. VS. 8, 9. 9, 4. 19, 28. 89. 90. AIT. Br. 2, 25, 37. अर्प्यो ग्रहान्गृह्णाति
TS. 5, 6, 3, 1. ÇAT. Br. 4, 5, 9, 13. 10, 1, 4, 5. 12, 8, 3, 13 und oft. ĀÇV. Çr.
5, 14. KĪTJ. Çr. 9, 14, 4. 10, 4, 11. 14, 2, 6. सोमग्रह, सुराग्रह ÇAT. Br. 5,
1, 2, 10. मधुग्रह 19. पयोग्रह 12, 7, 3, 12. Z. d. d. m. G. IX, LXIII. अगृह्णा-
द्यवनः सोममश्विनोर्दिवयोस्तदा । तमिन्द्रो वारयामास गृह्णां स तयोर्ग्रहम् ॥
MBh. 3, 10878. 10383. देवा न गृह्णाति ग्रहानिह BHĀG. P. 4, 13, 30. ग्रह

ग्रहीष्ये सोमस्य यज्ञे वाम् 9, 3, 12. 3, 13, 35. das Schöpfgefäss ist gemeint
M. 3, 116. JĀGŃ. 1, 182. — γ) die Griffstelle —, die Mitte des Bogens:
ज्ञातव्यग्रहं धनुः MBh. 4, 1351. सुग्रह 1226. — c) nom. act. α) Griff, das
Ergreifen, Packen AK. 3, 3, 8. H. 1523. H. an. MED. तद्वं लेभात्पुन-
र्यहीतुं ग्रहमकारवम् Hit. 32, 5. स्तन° KAUC. 10. कचग्रहमनुप्राप्ता सास्म
MBh. 3, 581. कचग्रहैः RAGH. 10, 48. 19, 31; vgl. केशग्रह. केशस्तनाधरा-
दीनां ग्रहे SĀH. D. 33, 17. PRAB. 104, 4. मृतः कर्कटग्रहात् (कर्कट subj.)
PARĪKAT. I, 237. नीरग्रह das Schöpfen von Wasser KĀT. 4. das Einfan-
gen: नवग्रहमिव द्विपम् R. 2, 38, 2. मृद्वग्रह Gliederschmerz (Ergreifen in
jenem dämonischen Sinne) Suçr. 2, 232, 7. 1, 281, 7. das Ergreifen der
Sonne und des Mondes, Verfinsternung AK. 1, 1, 3, 9. 3, 4, 31, 238. H. 123.
H. an. MED. शं नो ग्रहाश्चान्द्रमसाः शमादित्याश्च राक्षसां AV. 19, 9, 10. 7.
VARĀH. BRH. S. 5, 8. 49. 63. 97. 45, 84 (82). राक्ष° ÇRĪGĀRAT. 2. — β) Dieb-
stahl, Raub: मृदुली ग्रन्थिभेदस्य केदयेत्प्रथमे ग्रहे M. 9, 277. गोपग्रह MBh.
6, 4458. — γ) Entgegennahme, Empfang: यथा दायस्तथा ग्रहः M. 8, 180.
195. पुनर्गन्म° ÇRĪGĀRAT. 2. — δ) Zurückhaltung, Verhaltung: व्रतमूत्र-
शकृद्भृ Suçr. 2, 193, 11. — ε) Erwähnung, Nennung: नामज्ञातिग्रहं ले-
पामभिद्रेक्षेण कुर्वतः M. 8, 271. AMAR. 83. RĀGA-TAN. 3, 361. — ζ) Auf-
fassung, Wahrnehmung, Erkenntniß, Verständniß BHĀSUIP. 38, 60. गु-
णग्रहः BHĀG. P. 2, 10, 21. 22. पदार्थभेदग्रहैः 4, 7, 31. वाक्यार्थग्रहः Sch. zu
ĠAIM. 1, 3, 25. Sch. zu KAP. 1, 104. नृणां स्वत्वग्रहो यतः weil die Men-
schen es als Eigenthum auffassen BHĀG. P. 7, 14, 11. Vgl. u. 1. गृह. —
η) das Bestehen auf Etwas: व्रक्षन्ग्रहस्तथायं चेतत्करोमि वचस्तव KA-
THĀS. 24, 156 (BROCKHAUS: Gefallen). = निर्वन्ध AK. 3, 4, 31, 238. H. an.
MED. Vgl. आग्रह KATHĀS. 23, 99. — θ) Kampfanstrengung, = रणोग्रह
H. an. MED. — ι) Gunstbezeugung, = अनुग्रह diess. — Vgl. गुदग्रह,
शिरो°, हनु°, हृद्ग्रह.

ग्रहक (von ग्रह) m. ein Gefangener H. 806. — Vgl. ग्रहक.

ग्रहकलोल (ग्रह + क°) m. die Woge der Planeten, ein Bein. RĀHU'S
TRIK. 1, 1, 94. HĀR. 38. MED. g. 33. H. 121. Sch. (°कलाल).

ग्रहगणित (ग्रह + ग°) n. = गणित der astronomische Theil eines
Ġjotihçāstra VARĀH. BRH. S. 2, b. c.

ग्रहचिन्तक (ग्रह + चि°) m. Astrolog VARĀH. BRH. S. 24, 4.

ग्रहण (von ग्रह) 1) adj. f. आ ergreifend, fassend, haltend: स बाहुश-
तमुग्रम्य सर्वास्त्रग्रहणं रणे HARIV. 2734. — 2) n. a) subj. α) Hand TRIK.
3, 3, 125. H. an. 3, 201. MED. n. 43. — β) Sinnesorgan RĀGĀN. im ÇKDA.
JOGAS. 1, 41. — b) obj. α) ein Gefangener (nach WILSON adj.) H. an.
MED. Diese Bed. könnte man in der folgenden Stelle suchen: न त्वं क-
श्चित्समुत्सहेत् । मनसा ग्रहणं कर्तुम् MBh. 13, 2051; wir ziehen aber vor
ग्रहण als nom. act. aufzufassen, welches sein obj., wie auch sonst bis-
weilen, im acc. bei sich hat. — β) ein erwähntes, gebrauchtes Wort: प-
दाज्ञादिति संबद्धमेङ्ग्रहणमनुवर्तते PAT. zu P. 6, 1, 115. वचनग्रहणं प्रत्येक-
मभिस्वद्यते Sch. zu P. 2, 1, 6. = शब्द ĠĀTĪDH. im ÇKDA. — c) nom.
act. α) das Ergreifen, Anfassen, Halten H. an. पाद° M. 2, 317. ग्रहणं
चानिलस्येव MRĀKṢ. 147, 1. हृद्° BHĀG. P. 5, 3, 35. न शेक्यग्रहणे तस्य ध-
नुषः R. 1, 66, 19. वज्रग्रहणचिह्नेन नरेण MBh. 3, 1780. गदासिचर्मग्रहणेषु
प्रूरान् 12585. das bei - der - Hand - Fassen der Frau, das Heirathen:
दार° MBh. 1, 1044. — β) das Fangen. Einfangen, Gefangennehmen, in-